Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [*EVGENI TANCHEV*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 8. martā [1]

Lieta C-34/17

Eamonn Donnellan
pret
The Revenue Commissioners

(*High Court* (Īrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Padomes Direktīva 2010/24/ES – Savstarpēja palīdzība prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem un citiem pasākumiem – Paziņojums personai par prasījumu pēc, nevis pirms piedziņas lūguma izdošanas ar vienoto instrumentu, kas saskaņā ar Direktīvas 2010/24 12. pantu atļauj izpildi – Iespēja apstrīdēt saskaņā ar Direktīvas 2010/24 14. pantu saņēmējas dalībvalsts tiesās, lai izpildītu prasījumu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā

I. Ievads

1. Pamatlietā ir izteikts lūgums Tiesai lemt par izrietošajām sekām, kad dalībvalsts A (šajā gadījumā – Grieķija) [2] ir uzlikusi būtisku administratīvo naudas sodu (turpmāk tekstā – "apstrīdētais prasījums") personai, kura ir rezidente dalībvalstī B (šajā gadījumā – Īrija), apstākļos, kad dalībvalsts A šai personai bija paziņojusi par apstrīdēto prasījumu nevis pirms tam, bet pēc tam, kad dalībvalsts A bija izsniegusi dalībvalstij B vienoto instrumentu, kas atļauj apstrīdētā prasījuma izpildi (turpmāk tekstā – "apstrīdētais izpildu instruments"). Apstrīdētais izpildu instruments tika izdots saskaņā ar Padomes 2010. gada 16. marta Direktīvas 2010/24/ES par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem un citiem pasākumiem 12. pantu [3].

2. Kādas šādai personai ir iespējas, ja tādas vispār ir, B dalībvalsts (Īrija), nevis A dalībvalsts (Grieķija) tiesās pārsūdzēt apstrīdēto izpildu instrumentu un/vai lūguma saņēmējas dalībvalsts pasākumus tā izpildei, pamatojoties uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantu un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā [4]?

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Par to, vai pamatlietā uzliktā soda nauda bija krimināls sods, nevis administratīvais sods, kas tādējādi neietilptu Direktīvas 2010/24 2. panta tvērumā, un par to, vai tas būtu jānovērtē pieprasījuma saņēmēja vai pieprasījuma iesniedzēja dalībvalstij, skat. tālāk 90. punktu.

3 OV 2010, L 84, 1. lpp.

4 Direktīva 2010/24 bija pēctece Padomes Direktīvai 2008/55/EK (2008. gada 26. maijs) par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem un citiem pasākumiem (OV 2008, L 150, 28. lpp.) un Padomes Direktīvai 76/308/EEK (1976. gada 15. marts) par savstarpējo palīdzību tādu prasījumu piedziņā, kas radušies no darbībām, kuras ir daļa no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda finansēšanas sistēmas, kā arī lauksaimniecības un muitas nodokļu piedziņā (OV 1976, L 73, 18. lpp.). Ar Direktīvu 2010/24 tika atcelta Direktīva 2008/55, ar kuru tika atcelta Direktīva 76/308. Tā kā šī strīda laikposms aptver gan Direktīvu 2008/55, gan Direktīvu 2010/24, tad pamatlietā abas ir nozīmīgas.

3. Es sākšu analizēt šo problēmu, vispirms rezumējot Tiesā iesniegtos paskaidrojumus. Pēc tam es izskaidrošu, kāpēc es uzskatu Tiesas spriedumu lietā *Kyrian*[5], kontekstā ar noteikumiem, kas izriet no Hartas 47. pantā[6] noteiktajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, par galveno, lai atrisinātu šo strīdu. Pēc tam es izskaidrošu, kāpēc Direktīvas 2010/24 14. panta pirmā daļa ir interpretējama tādējādi, ka ir jāievēro Direktīvā 2010/24 noteiktās sadarbības secība, kad informācijas apmaiņai ir jānotiek pirms prasījuma paziņošanas, kurai savukārt jānotiek pirms Direktīvas 2010/24 12. pantā noteiktā vienotā instrumenta, kas atļauj izpildi, izdošanas.

II. Tiesiskais regulējums

A. Eiropas Savienības Pamattiesību harta

4. Hartas 47. panta "Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu" pirmajos divos punktos ir noteikts:

"Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. Ikvienai personai ir iespējas saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību."

B. Savienības tiesības

5. Direktīvas 2008/55 4. panta 1. punktā ir noteikts:

"Pēc lūguma iesniedzējas iestādes lūguma saņēmēja iestāde sniedz informāciju, kas lūguma iesniedzējai iestādei ir noderīga prasījumu piedziņā.

Lai minēto informāciju iegūtu, lūguma saņēmēja iestāde izmanto pilnvaras, ko tai paredz dalībvalsts normatīvi un administratīvi akti, ko piemēro līdzīgu prasījumu piedziņā, kas radušies iestādes dalībvalstī."

6. Direktīvas 2008/55 5. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Pēc lūguma iesniedzējas iestādes lūguma un saskaņā ar lūguma saņēmējas iestādes dalībvalstī spēkā esošajām tiesību normām attiecībā uz līdzīgu dokumentu vai lēmumu paziņošanu lūguma saņēmēja iestāde paziņo adresātam visus dokumentus un lēmumus, tostarp tiesas dokumentus un lēmumus, kas izdoti lūguma iesniedzējas iestādes dalībvalstī un kas attiecas uz kādu prasījumu un/vai tā piedziņu.

2. Lūgumā paziņot norāda adresāta vārdu, adresi un jebkuru citu atbilstīgu informāciju saistībā ar identifikāciju, kura parasti pieejama lūguma iesniedzēja iestādei, paziņojamā dokumenta vai lēmuma veidu un priekšmetu, ja vajadzīgs arī parādnieka vārdu, un adresi un jebkuru citu saistībā ar identifikāciju būtisku informāciju, kura parasti pieejama lūguma iesniedzējai iestādei, kā arī prasījumu, uz kuru šis dokuments vai lēmums attiecas, un jebkādu citu noderīgu informāciju."

5 Spriedums, 2010. gada 14. janvāris, *Kyrian* (C-233/08, EU:C:2010:11).

6 2017. gada 16. maija spriedumā *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 54. punkts un tajā minētā judikatūra) Tiesa noteica, "[..] ka tiesību efektīvas aizsardzības tiesā princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas šobrīd ir pausts Hartas 47. pantā. Ar minēto 47. pantu Savienības tiesībās tiek nodrošināta ar ECPAK 6. panta 1. punktu un 13. pantu piešķirtā aizsardzība. Tādēļ ir jāatsaucas vienīgi uz pirmo minēto tiesību normu".

7. Direktīvas 2010/24 preambulas 4. apsvērumā cita starpā ir noteikts:

"[..] vajadzīgi nopietni pielāgojumi, un mērķu sasniegšanai nepietiktu tikai ar spēkā esošās Direktīvas 2008/55/EK grozīšanu. Minētā direktīva tāpēc būtu jāatceļ un jāaizstāj ar jaunu juridisku instrumentu, kas pamatojas uz Direktīvas 2008/55/EK sasniegumiem, taču attiecīgos gadījumos nodrošina skaidrākus un precīzākus noteikumus."

8. Direktīvas 2010/24 preambulas 12. apsvērumā ir noteikts:

"Laikā, kad tiek veikta piedziņas procedūra pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, attiecīgā persona varētu apstrīdēt prasījumu, pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts iestāžu paziņojumu vai instrumentu, kas ļauj veikt izpildi. Būtu jānosaka, ka šādos gadījumos attiecīgajai personai būtu jāvēršas ar prasību pie pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentās struktūras un ka, ja vien pieprasījuma iesniedzēja iestāde neprasa ko citu, pieprasījuma saņēmējai iestādei būtu jāaptur visas tās sāktās izpildes darbības, līdz pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentā struktūra ir pieņēmusi lēmumu."

9. Direktīvas 2010/24 preambulas 20. apsvērumā cita starpā ir noteikts, ka direktīvas mērķis ir "vienotas sistēmas izveid[e] piedziņas palīdzības sniegšanai iekšējā tirgū".

10. Direktīvas 2010/24 preambulas 21. apsvērumā ir noteikts:

"Šajā direktīvā respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā."

11. Direktīvas 2010/24 8. panta nosaukums ir "Pieprasījums paziņot par konkrētiem dokumentiem saistībā ar prasījumiem". Tā pirmajā un otrajā punktā ir noteikts:

"1. Pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūguma pieprasījuma saņēmēja iestāde paziņo adresātam par visiem, tostarp juridiska rakstura, dokumentiem, ko sagatavojusi pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts un kas attiecas uz prasījumu, kā minēts 2. pantā, vai tā piedziņu.

Pieprasījumam paziņot pievieno standarta veidlapu, kurā iekļauta vismaz šāda informācija:

a) vārds, adrese un citi dati, ar kuriem var identificēt adresātu;

b) paziņojuma mērķis un laikposms, kurā paziņojums būtu jāveic;

c) pievienotā dokumenta apraksts un attiecīgā prasījuma būtība un summa;

d) vārds, adrese un cita kontaktinformācija par:

   i) biroju, kas atbildīgs par pievienoto dokumentu, un, ja tas ir atšķirīgs;

   ii) biroju, kur var iegūt papildu informāciju par pievienoto dokumentu vai iespējām apstrīdēt maksājuma pienākumu.

2. Pieteikuma iesniedzēja iestāde iesniedz paziņojuma pieprasījumu saskaņā ar šo pantu tikai tad, ja tā nespēj paziņot atbilstīgi noteikumiem, ar ko reglamentē paziņošanu par attiecīgajiem dokumentiem pieteikuma iesniedzējā dalībvalstī, vai tad, ja šāda paziņošana varētu radīt nesamērīgas grūtības."

12. Direktīvas 2010/24 14. panta nosaukums ir "Domstarpības". 14. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Domstarpības par prasījumu, sākotnējo instrumentu, kas atļauj izpildi pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī, vai vienoto instrumentu, kas atļauj izpildi pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, un domstarpības par pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentās iestādes veiktās paziņošanas likumību risina pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentās struktūras. Ja prasījuma piedziņas procedūras laikā prasījumu, sākotnējo instrumentu, kas atļauj izpildi pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī, vai vienoto instrumentu, kas atļauj izpildi pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, apstrīd kāda ieinteresētā persona, pieprasījuma saņēmēja iestāde šo personu informē, ka tai jāvēršas ar prasību pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentajā struktūrā saskaņā ar šajā dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem.

2. Domstarpības par pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī veiktajiem izpildes pasākumiem vai par pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes veiktās paziņošanas likumību risina šīs dalībvalsts kompetentā struktūra saskaņā ar tās spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem."

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums

13. 2002. gadā *Eamonn Donnellan* (turpmāk tekstā – "prasītājs"), kurš dzimis 1979. gadā Gelvejas grāfistē [*Co. Galway*], Īrijā, strādāja par kravas automašīnas vadītāju *TLT International Limited* Vestmītas grāfistē [*Co. Westmeath*]. 2002. gada jūlijā darba devējs deva norādījumus prasītājam doties ar kravas mašīnu uz Grieķiju, lai paņemtu 23 olīveļļas paliktņus. 2002. gada 27. jūlijā, kad prasītājs devās uz prāmi ceļā uz Itāliju un atpakaļceļā no Grieķijas uz Īriju, Grieķijas muitas pārvalde pārbaudīja kravas automašīnu un atklāja lielu daudzumu nedeklarētu cigarešu paciņu[7], kas bija noslēptas viņa kravas automašīnā starp olīveļļas paliktņiem. Prasītājs tika apcietināts un pēc divām dienām notiesāts tostarp par kontrabandu. 2002. gada oktobrī *Efetio Patron* (Apelācijas tiesa, Patra, Grieķija) atcēla apsūdzību un noteica nekavējoties atbrīvot prasītāju, pēc tam viņš atgriezās Īrijā.

14. Pēc sešiem gadiem un sešiem mēnešiem, 2009. gada 27. aprīlī, Grieķijas muitas pārvalde Patrā, izmantojot 2009. gada 27. aprīlī izdoto izvērtēšanas aktu (turpmāk tekstā – "2009. gada izvērtēšanas akts"), pieņēma attiecībā uz prasītāju apstrīdēto prasījumu. Tas bija naudas sods 1 097 505,00 EUR par cigarešu kontrabandu, pārkāpjot Grieķijas 2002. gada muitas tiesību aktus.

15. 2009. gada 19. jūnijā Grieķijas vēstniecība Īrijā ierakstītā vēstulē nosūtīja prasītājam "uzaicinājumu", adresē norādot tikai viņa vārdu un viņa dzīvesvietas adreses pilsētas nosaukumu. Šajā "uzaicinājumā" prasītājs tika aicināts iepazīties ar dokumentiem no Grieķijas Finanšu ministrijas. Bet šajā "uzaicinājumā" nebija noteikts, ka šie dokumenti attiecas uz apstrīdēto prasījumu.

16. Iesniedzējtiesa norāda, ka ir pierādīts, ka prasītājs nav saņēmis 2009. gada 19. jūnija uzaicinājumu. To apstiprina Grieķijas rakstiskie paskaidrojumi, kuros 2009. gada 19. jūnija uzaicinājums ir raksturots kā gadījums, kurā Grieķijas vēstniecība nesekmīgi centās izsniegt prasītājam Izvērtēšanas aktu, un to pašu atkārtoja Grieķijas valdības pārstāvis tiesas sēdē.

17. Tiesas sēdē Grieķijas valdības pārstāvis nevarēja atbildēt, vai Grieķijas valsts iestādes papildus nodrošināja 2009. gada izvērtēšanas akta paziņošanu prasītājam ar lūguma saņēmējas iestādes palīdzību atbilstoši Direktīvas 2008/55 4. un 5. pantam (attiecīgi, lūgums sniegt informāciju un paziņot), kas bija spēkā lietas faktisko apstākļu laikā. Lietas materiālos nav nekā tāda, kas liktu domāt, ka šāda savstarpējā palīdzība tika uzsākta.

7 Atbilstoši lietas materiāliem bija 171 800 paciņas.

18. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, atbilstoši Grieķijas tiesību aktiem paziņojums prasītājam par prasījumu 2009. gada 15. jūlijā tika publicēts *Grieķijas Oficiālajā Vēstnesī*. Tomēr tiesas sēdē Grieķijas valdības pārstāvis ieņēma nostāju, ka prasītājs par pret viņu sākto lietu pilnībā uzzināja daudz vēlāk, proti, 2013. gada 14. novembrī, kad prasītājs saņēma 2009. gada izvērtēšanas aktu un tā tulkojumu angļu valodā un apstiprināja saņemšanu [8]. Tas notika pēc tam, kad prasītājs ar savu Īrijas advokātu palīdzību bija centies noskaidrot vairāk par apstrīdēto izpildu instrumentu no lūguma saņēmējas iestādes.

19. Prasītājam par apstrīdēto izpildu instrumentu tika paziņots gadu vēlāk ar 2012. gada 14. novembra vēstuli, kas sekoja piedziņas lūgumam, ko lūguma iesniedzēja iestāde bija iesniegusi lūguma saņēmējā iestādē. Prasītājs no lūguma saņēmējas iestādes saņēma ar šo datumu datētu vēstuli, ar kuru tika informēts par apstrīdēto prasījumu un tā piedziņu 1 507 971,88 EUR apmērā. Vēstulei bija pievienots apstrīdētā izpildu instrumenta eksemplārs, kuru izdevusi pieteikuma iesniedzēja iestāde saskaņā ar Direktīvas 2010/24 12. pantu, bet nekas cits. Vēstulē no lūguma saņēmējas iestādes arī bija īpaša prasība 30 dienu laikā samaksāt 1 507 971,88 EUR un bija norādītas neizpildes sekas (turpmāk tekstā – "samaksas lūgums"). Šīs sekas ietvēra izpildes procedūru un lietas nodošanu šerifam vai *County Registrar* (tiesu izpildītājs), lai apķīlātu prasītāja īpašumu.

20. 2014. gada 11. jūnijā – tā vietā, lai uzsāktu procedūru Grieķijā, apstrīdot 2009. gada izvērtēšanas aktu un apstrīdēto izpildu instrumentu, – prasītājs uzsāka procedūru *High Court of Ireland* (Īrijas Augstā tiesa) pret lūguma saņēmēja iestādi, cita starpā lūdzot atbrīvot no prasījuma izpildes Īrijā, atlīdzināt nodarīto kaitējumu par viņa (Īrijas) konstitucionālo tiesību iespējamo pārkāpumu, lūguma saņēmējas iestādes nevērību un apmelojumiem. 2014. gada 12. decembrī prasītājs saņēma rīkojumu par pagaidu noregulējumu, ar kuru tiek apturēta apstrīdētā prasījuma izpilde Īrijā, kamēr nav izspriesta šī lieta Īrijas tiesvedībā.

21. Īrijas tiesvedības laikā tika uzklausītas Grieķijas publisko tiesību eksperta liecības, kurš 2015. gada 19. novembrī iesniedza rakstiskus secinājumus par to, ka saskaņā ar Grieķijas tiesību aktiem prasītājam termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai Grieķijas tiesās ir beidzies 2009. gada oktobrī. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tas tā daļēji bija tāpēc, ka izsniegtais paziņojums atbilstoši Grieķijas administratīvajai sistēmai (publikācija grieķu valodā *Oficiālajā Vēstnesī* un paziņojums, kas esot izsniegts ar Grieķijas vēstniecības Īrijā starpniecību) bija pietiekams un saistošs atbilstoši *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome, Grieķija) 2012. gada spriedumiem Nr. 2436 un Nr. 2437. Kā iepriekš norādīts, šī publikācija ir notikusi 2009. gada 15. jūlijā.

22. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa secina, ka apelācijas sūdzība Grieķijas tiesā, kas tiktu iesniegta pēc lūguma saņēmējas iestādes 2012. gada 14. novembra lūguma, nebūtu sekmīga. Grieķijas valdība šo secinājumu apstrīdēja rakstiskajos apsvērumos, un to tālāk apstrīdēja tās pārstāvis tiesas sēdē.

23. Šādos apstākļos *High Court of Ireland* (Īrijas Augstā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu jautājumu prejudiciāla nolēmuma sniegšanai saskaņā ar LESD 267. pantu:

"Vai *High Court of Ireland* (Īrijas Augstā tiesa), nosakot 2012. gada 14. novembrī Patras muitas iestādes izdotā "vienotā instrumenta, kas atļauj izpildi", par administratīvajiem sodiem un naudas sodiem 1 097 505,00 EUR apmērā, kas piemēroti 2009. gada 15. jūlijā par iespējamo 2002. gada 26. jūlijā izdarīto kontrabandu, izpildāmību Īrijā, ar Direktīvas 2010/24 14. panta 1. un 2. punktu ir aizliegts:

i) saprātīgā termiņā piemērot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu Īrijas un Eiropas Savienības pilsonim attiecībā uz izpildes lūgumu;

8 Salīdzinājumam – lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir noteikts, ka prasītājs uzzināja par visiem 2009. gada izvērtēšanas akta aspektiem no 2014. gada 14. marta vēstules. Šajos secinājumos es atsaukšos uz datumu, kuru Grieķijas valdība norādīja tiesas sēdē.

ii) ņemt vērā Direktīvas 2010/24 mērķus nodrošināt savstarpēju palīdzību (Direktīvas 2010/24 preambulas 20. apsvērums) un ievērot pienākumu sniegt plašāku palīdzību, kas izriet no ECPAK (Direktīvas 2010/24 preambulas 17. apsvērums), piemēram, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību pilsoņiem saskaņā ar Hartas 47. pantu un ECPAK 13. pantu;

iii) ņemt vērā Kopienu tiesību pilnīgu efektivitāti attiecībā uz tās pilsoņiem?"

24. Rakstveida apsvērumus iesniedza prasītājs, lūguma saņēmēja iestāde, Grieķijas valdība un Eiropas Komisija. Visi piedalījās 2018. gada 18. janvāra tiesas sēdē.

IV. Iesniegto apsvērumu kopsavilkums

25. Prasītājs atzīst, ka no Direktīvas 2010/24 14. panta 1. punkta redakcijas izriet, ka jautājumi attiecībā uz prasījumu un paziņošanu par sākotnējo izvērtēšanas aktu vai vienoto instrumentu, kas atļauj izpildi, ir jārisina lūguma iesniedzējā dalībvalstī (šajā gadījumā – Grieķijā), un ka 14. panta 2. punktā ir noteikts, ka domstarpības par lūguma saņēmējā dalībvalstī veiktajiem izpildes pasākumiem risina šīs dalībvalsts kompetentā struktūra. Tomēr prasītājs atzīmē, ka Tiesa lietā *Kyrian*[9] ir nospriedusi, ka šajā direktīvā var būt izņēmumi attiecībā uz valodu, lai nodrošinātu pamattiesību aizsardzību, un Tiesas spriedums lietā *Kyrian* to apstiprina.

26. Cita starpā prasītājs atsaucas uz sprieduma lietā *Kyrian* punktiem, kuros ir nospriests, ka visu Direktīvā 76/308 noteikto aktu un lēmumu efektīvas paziņošanas mērķis nevar tikt sasniegts, neievērojot minēto paziņojumu adresātu likumīgās intereses[10]; ka viens no paziņojuma uzdevumiem ir ļaut adresātam sagatavoties savu tiesību aizsardzībai[11]; ka gan prasības priekšmetu, gan iemeslu ir jāspēj skaidri identificēt[12] (kas lietā *Kyrian* nozīmēja paziņojumu tās dalībvalsts valsts valodā, kur atradās lūguma saņēmēja iestāde)[13] un ka, tā kā Direktīvā 76/308 nav noteiktas šīs prasības neizpildes sekas, "valsts tiesai principā ir jāpiemēro attiecīgās valsts tiesību normas, nodrošinot pilnīgu Kopienas tiesību efektivitāti; līdz ar to valsts tiesa vajadzības gadījumā var nepiemērot valsts noteikumus, kas šai efektivitātei rada šķēršļus, vai interpretēt tādu valsts noteikumu, kas izstrādāts lietošanai tikai šajā valstī, tā, lai to piemērotu attiecīgajai pārrobežu situācijai"[14].

27. Prasītājs norāda, ka nav apstrīdēts, ka viņš nezināja par prasījuma esamību līdz 2012. gada 14. novembrim, un apgalvo, ka viņam divreiz ir liegtas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, jo viņam vispār nav paziņots par sākotnējo tiesas sēdi, kas notika Grieķijā[15], un viņam nav paziņots par 2009. gada izvērtēšanas akta esamību, lai varētu to pārsūdzēt, un ka atbilstoši Īrijas tiesību aktiem šāda nepieļaušana piedalīties tiesvedībā un nepaziņošana par pamatlietā esošā veida lēmumu padara šā lēmuma izpildi neiespējamu. Prasītājs norāda, ka valsts iesniedzējtiesai bija paziņots par to, ka Grieķijas valsts iestādes nav darījušas neko, lai izmantotu kādu no ES mehānismiem dokumentu izsniegšanai, lai nodrošinātu, ka viņam tiek paziņots 2009. gada izvērtēšanas akts, un par to tiesā nav iesniegti nekādi pierādījumi.

28. Turpinājumā prasītājs pamatojas uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru par ECPAK 6. panta interpretāciju par to, ka tiesvedības dalībniekiem ir jāpaziņo par tiesas sēdēm ne tikai tā, lai būtu zināms par tiesas sēdes datumu un vietu, bet arī tā, lai būtu pietiekami daudz laika sagatavoties lietai un ierasties uz tiesas sēdi, un ka formāla paziņojuma vēstules piegāde, nekādi nepārliecinoties par to,

9 Spriedums, 2010. gada 14. janvāris (C-233/08, EU:C:2010:11).

10 Turpat, 57. punkts un tajā minētā judikatūra.

11 Turpat, 58. punkts.

12 Turpat, 59. punkts.

13 Turpat, 60. punkts.

14 Turpat, 61. punkts, citējot spriedumu, 2005. gada 8. novembris, *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665).

15 To apstrīdēja Grieķijas pārstāvis tiesas sēdē. Skat. tālāk 76. punktu.

ka tā savlaicīgi sasniegs prasītāju, nevar tikt uzskatīta par pienācīgu paziņojumu [16]. Tālāk prasītājs atsaucas uz lietu *Kapetanios* u.c. pret Grieķiju [17] attiecībā uz to, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir konstatējusi, ka administratīvā naudas soda uzlikšana personām, kas apsūdzētas par kontrabandu, pret kurām ir atceltas krimināllapsūdzības, ir ECPAK 6. panta otrās daļas pārkāpums attiecībā uz nevainīguma prezumpciju un 7. protokola 4. panta par aizliegumu atkārtoti iztiesāt vai sodīt pārkāpums. Visbeidzot prasītājs vaicā, vai, ņemot vērā spriedumu lietā *Kapetanios* u.c. pret Grieķiju, naudas sods attiecīgajā apmērā ir raksturojams kā civiltiesiska rakstura sods vai drīzāk kā krimināls ods.

29. Lūguma saņēmēja iestāde atzīmē, ka apstrīdētais izpildu instruments izdošanas dienā, 2012. gada 14. novembrī, bija sagatavots angļu valodā un izsniegts prasītājam ar tā paša datuma vēstuli. Pamatlietā nav izteikti iebildumi pret apstrīdētā izpildu instrumenta formu vai saturu vai par jebkādu lūguma saņēmējas iestādes Īrijā rīcību. Prasītājs 2015. gada 27. oktobrī notikušajā konfrontācijā apstiprināja savu izpratni par apstrīdēto izpildu instrumentu un to, ka viņam ir paziņots, ka ikviens iebildums, ko tas vēlētos izteikt attiecībā uz prasījumu, varēja tikt iesniegts lūguma iesniedzējā iestādē Grieķijā. Prasītājs arī apstiprināja, ka viņam ir iedota attiecīgās lūguma iesniedzējas iestādes Grieķijā adrese un ka lūguma saņēmēja iestāde Īrijā viņam ir paskaidrojusi, ka tā neveiks nekādas tālākas darbības, kamēr viņš nav vērsies lūguma iesniedzējā iestādē.

30. Tā vietā 2014. gada 11. jūnijā prasītājs uzsāka tiesvedību Īrijas tiesā, kas nonāca pie lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu.

31. Lūguma saņēmēja iestāde uzskata, ka ir skaidrs, ka atbilstoši Direktīvas 2010/24 14. pantam tādas domstarpības, kādas ir izteicis prasītājs, ir izskatāmas Grieķijā, pamatojoties gan uz šī noteikuma redakciju, gan arī uz Direktīvas 2010/24 preambulas 12. un 20. apsvērumu. Pretējs secinājums ievērojami kaitētu ar Direktīvu 2010/24 noteiktajiem tiesiskajiem ietvariem un vājinātu savstarpējās palīdzības sistēmu, it īpaši Direktīvas 2010/24 12. pantu. Ņemot to vērā, jautājumi par apstrīdētā izpildu instrumenta procesuālo un materiāltiesisko spēkā esamību, tai skaitā par Hartu, ir risināmi Grieķijas tiesās.

32. Lūguma saņēmēja iestāde norāda, ka, tā kā prasītājs nav apstrīdējis apstrīdēto izpildu instrumentu Grieķijā, lūguma saņēmējai iestādei radās pienākums atbilstoši Direktīvas 2010/24 13. panta 1. punktam izskatīt prasījumu tāpat kā tad, ja prasījums būtu celts atbilstoši Īrijas tiesību aktiem. Ja prasītājs tagad rīkotos, lai pārsūdzētu vai apstrīdētu apstrīdēto izpildu instrumentu, tad atbilstoši Īrijas tiesību aktiem visas nākamās procedūras, ko veiktu lūguma saņēmēja iestāde, tiktu automātiski apturētas [18].

33. Lūguma saņēmēja iestāde izceļ spriedumu lietā *Kyrian*, pamatojoties uz to, ka tajā ir aplūkota situācija, kurā sūdzība tika izteikta par lūguma saņēmējas iestādes paziņojumu, pamatojoties uz to, ka paziņojums bija (vācu) valodā, kas nebija ne lūguma saņēmējas dalībvalsts valoda (lietā *Kyrian* – Čehija), ne valoda, kuru saprata saņēmējs. Attiecīgais paziņojums pamatlietā bija angļu valodā, un prasītājs, pretēji prasītājam lietā *Kyrian*, par to nestrīdas. Turklāt, lai gan lūguma saņēmēja iestāde atzīst, ka instrumenti, ar kuriem ir iespējama izpilde, izņēmuma kārtā var netikt izmantoti, "ja ar šo izpildi tiktu apdraudēta [lūguma saņēmējas dalībvalsts] sabiedriskā kārtība", šiem apstākļiem zināmā mērā ir jābūt raksturīgiem pašam instrumentam, kā, piemēram, valodai, kurā tas uzrakstīts, vai personai, kurai tas paziņots, nevis domstarpībām par pamatā esošā prasījuma spēkā esamības faktiem.

16 ECT spriedums, 2012. gada 1. marts, *Kolegovy* pret Krieviju, CE:ECHR:2012:0301JUD001522605, 40. punkts.

17 ECT spriedums, 2015. gada 30. aprīlis, *Kapetanios* u.c. pret Grieķiju, CE:ECHR:2015:0430JUD000345312.

18 Tas norāda uz tiesību akta Nr. 643/2011, Eiropas Savienības (Savstarpējā palīdzība prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem un citiem pasākumiem) 2011. gada regulas (*Iris Oifigiúil*, 2011. gada 16. decembris), 13. noteikuma 1. punktu.

34. Lūguma saņēmēja iestāde norāda, ka eksperta atzinums, ko valsts iesniedzējtiesā sniedza grieķu jurists, tika uzklausīts pretēji tās iebildumiem, un arī apstrīd, vai sniegtais pierādījums ir nepārprotams tajā ziņā, ka prasītāja sūdzība Grieķijā būtu nolemta neveiksmei. Prasītājs Grieķijas tiesā var atsaukties uz savu pamattiesību pārkāpumu, un nepieciešamības gadījumā nodrošināt, ka Grieķijas tiesa, kuras lēmums nav pārsūdzams, iesniedz LESD 267. pantā noteikto lūgumu šai Tiesai.

35. Visbeidzot lūguma saņēmēja iestāde apstrīd, ka tas būtu neapšaubāmi, ka nepilnības pavēstes izsniegšanā vienmēr būtu absolūta aizstāvība saskaņā ar Īrijas tiesību aktiem.

36. Grieķijas valdība nepiekrīt, ka prasītājam bija liegts izmantot savas pamattiesības, ieskaitot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ja viņš būtu apstrīdējis 2009. gada izvērtēšanas aktu Grieķijā. Saskaņā ar *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome) pastāvīgo judikatūru saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksa 66. panta 1. punkta A apakšpunkta a) punktu, lai gan ir noteikts, ka termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai sākas brīdī, kad akts ir likumīgi paziņots attiecīgajai personai, saglabājas iespējas šo termiņu skaitīt no brīža, kad attiecīgā persona ir pilnībā uzzinājusi par apstrīdētā akta saturu, vai nu tad, kad nav notikusi nepieciešamā paziņošana, vai arī tad, kad tā notikusi, bet nav bijusi likumīga [19]. Šajā sakarā Grieķijas valdība atsaucas arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru [20].

37. Grieķijas valdība pievēršas lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 16. punktam, jo uz Grieķijas vēstniecību Īrijā nosūtītie dokumenti, par kuriem tā apliecina, ka tie nebija veiksmīgi izsniegti, faktiski bija angļu valodā [21].

38. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir balstīts uz valsts iesniedzējtiesas kļūdainu pieņēmumu par to, ka ir skaidras norādes, ka naudas soda piedziņas procedūras veikšana Īrijā radītu prasītājam Hartas 47. pantā un ECPAK 6. pantā noteikto tiesību pārkāpumu.

39. Tiesas sēdē Grieķijas valdības pārstāvis norādīja, ka tad, ja dokuments nav izsniegts, kā tas bija pamatlietas gadījumā, vai arī ja paziņošana nav bijusi likumīga, termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai Grieķijā sākas no brīža, kad adresāts ir pilnīgi iepazīstināts ar sūdzību, kas pret viņu celta. Paziņojumi, kas tam neatbilst, var tikt anulēti termiņa nokavējuma dēļ, un Grieķijas tiesnesis var nolemt, ka termiņa tecējums nesākas līdz brīdim, kamēr adresātam nav patiesi un pilnīgi kļuvis zināms sūdzības saturs. Tāpēc prasītājs uz tā pamata varēja lūgt *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome) atsākt procedūru no jauna, kad viņš 2013. gada 14. novembrī saņēma 2009. gada izvērtēšanas akta tulkojumu angļu valodā, bet viņš to nedarīja. Ja viņš to darītu tagad, tad viņš būtu nokavējis iesniegšanas termiņu.

40. Visbeidzot, valsts tiesas uzklausītais tiesību eksperts neatsaucās uz attiecīgo *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome), *Areios Pagos* (Kasācijas tiesa, Grieķija) vai Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, kas norādīta Grieķijas valdības rakstveida apsvērumos.

41. Komisija atzīmē, ka atbilstoši savstarpējās uzticēšanās un savstarpējās atzīšanas principam katrai dalībvalstij, izņemot īpašās situācijās, ir jāņem vērā, ka pārējās dalībvalstis ievēro ES tiesību aktus, it īpaši ar Savienības tiesību aktiem atzītās pamattiesības [22]. Savstarpējās atzīšanas principam ir piešķirts spēks ar Direktīvas 2010/24 10. panta 1. punktu un 13. pantu, atbilstoši kuriem dalībvalstīm būtībā ir pienākums piedzīt prasījumus, uz kuriem attiecas instruments, kas atļauj izpildi.

19 Grieķijas valdība atsaucas uz 986/2016, 169/2015, 3575-7/2013, septiņu locekļu sēdi 2436-7/2012, plenārsēdi 2034-6/2011, 193, 1309/2006, 3696/2005, 627/2002, septiņu locekļu sēdi 3761/1999, 537-540/1998, 3220/1990, sal., ar *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome) 1797/2000, 589, 2188/1972.

20 ECT spriedumi, 2010. gada 14. janvāris, *Popovitsi* pret Grieķiju, CE:ECHR:2010:0114JUD005345107, un 2009. gada 28. maijs, *Elyasin* pret Grieķiju, CE:ECHR:2009:0528JUD004692906.

21 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 16. punktā bija noteikts, ka "iesniedzējtiesai pieejamie pierādījumi liecina, ka dokumenti bija grieķu valodā".

22 Komisija atsaucas uz Atzinumu 2/13 (Eiropas Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris (EU:C:2014:2454, 191. punkts), un spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 78. punkts).

42. Tomēr atbilstība Hartas 47. pantam dalībvalstīm un attiecīgi to tiesām ir saistoša, ieviešot Savienības tiesību aktus, un tas tā ir gadījumā, kad tās izdod lūgumu piedzīt prasījumu, uz kuru attiecas instruments, kas atļauj izpildi [23].

43. Šajā jautājumā Tiesa ir atzinusi, ka ierobežojumi savstarpējās atzīšanas un savstarpējās uzticēšanās principam starp dalībvalstīm var tikt izdarīti "īpašās situācijās", it īpaši tad, kad ir jānodrošina atbilstība pamattiesībām [24].

44. Komisija norāda, ka ārvalstu spriedumu atzīšanas un izpildes kontekstā Savienības likumdevējam ir izdevies saskaņot tiesības uz aizstāvību un tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību ar savstarpējās atzīšanas principu [25].

45. Komisija arī pamatojas uz rindkopu spriedumā *Kyrian*, kurā lūguma saņēmējām iestādēm izņēmuma kārtā ir atļauts pārbaudīt, vai vienotā instrumenta, kas atļauj izpildi, izpilde, kāda tā ir saskaņā ar Direktīvas 2010/24 12. pantu, nebūtu pretrunā attiecīgās valsts politikai [26], kā arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā Avotiņš pret Latviju [27]. Komisija uzskata, ka šis spriedums atrisina pamatlietā esošo dilemmu.

46. Piemērojot šai lietai ar spriedumu lietā Avotiņš pret Latviju iedibinātos principus attiecībā uz ECPAK 6. panta 1. punktu un tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, no tā izriet, ka parasti lūguma saņēmējai dalībvalstij nav atļauts pārskatīt instrumenta spēkā esamību vai izpildāmību, ja prasītājs nav izmantojis visus vietējos tiesību aizsardzības līdzekļus. Tomēr īpašās situācijās, kad lūguma saņēmējas valsts tiesai nav nekādu pamatotu šaubu par to, ka ieinteresētajai personai nav pieejami nekādi efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi lūguma iesniedzējas dalībvalstī, nav jāpiemēro Direktīvas 2010/24 14. pantā noteiktais lomu sadalījums [28]. Attiecīgi lūguma saņēmējas dalībvalsts tiesas var tikai pārbaudīt, vai instrumenta izpilde it īpaši varētu novest pie būtiska pamattiesību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpumu atbilstoši Hartas 47. panta pirmajai daļai un pie acīmredzama lieguma piekļūt tiesai, un šādā gadījumā atteikt izpildīt lūgumu par prasījuma piedziņu.

47. Tomēr atteikums izpildīt lūgumu uz šāda pamata ir galējs pasākums, un ir jāievēro ļoti stingri nosacījumi. Lūguma saņēmējas valsts tiesas rīcībā ir jābūt pierādījumiem, kas neapšaubāmi apliecina, ka nav pieejami nekādi efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, un tai ir jāsper visi saprātīgie soļi, lai nonāktu pie šī secinājuma, tai skaitā lūdzot informāciju no lūguma iesniedzējas dalībvalsts attiecīgajām iestādēm [29].

V. Vērtējums

48. Pamatojoties uz sekojošo analīzi, esmu secinājis, ka uz uzdoto jautājumu ir sniedzama noliedzoša atbilde. Tomēr tas ir balstīts uz Direktīvā 2010/24 un tās priekšgājējā Direktīvā 2008/55 paredzēto procedūru trūkumiem, nevis uz juridisku kritēriju piemērošanu, kā ieteica Komisija, balstoties uz nepamatotām šaubām par to, ka prasītājam būtu liegta efektīva tiesību aizsardzība, ja viņš uzsāktu tiesvedību Grieķijā.

23 Komisija atsaucas, *mutatis mutandis*, uz spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 84. punkts).

24 Spriedumi, 2011. gada 21. decembris, *N.S.* (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 80.–82. punkts), un 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 82. un 83. punkts).

25 Komisija atsaucas uz Regulas Nr. 1215/2012 par spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) 45. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

26 Spriedums, 2010. gada 14. janvāris, *Kyrian* (C-233/08, EU:C:2010:11, 42. punkts).

27 ECT spriedums, 2016. gada 23. maijs, Avotiņš pret Latviju, CE:ECHR:2016:0523JUD001750207.

28 Komisija atsaucas (*mutatis mutandis*) uz ECT spriedumu, 2016. gada 23. maijs, Avotiņš pret Latviju, CE:ECHR:2016:0523JUD001750207, 121. un nākamie punkti.

29 Komisija pamatojas, *mutatis mutandis*, uz spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 91. un 95. punkts).

A. Ievada apsvērumi

1. Savstarpējās uzticēšanās princips

49. Atbilstoši savstarpējās uzticēšanās principam dalībvalstīm, "izņemot ārkārtas apstākļos", ir pienākums ņemt vērā, ka "visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības"[30]. Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka šim principam ir izņēmumi. Piemēram, tā ir atbalstījusi šādus izņēmumus Savienības imigrācijas un patvēruma tiesību kontekstā, policijas un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un sistēmisku vai vispārīgu nepilnību gadījumā dalībvalstī, kas attiecīgajai personai vai personām rada patiesu risku, ka, ja automātiski tiktu piemērots savstarpējās uzticēšanās princips, noteiktas Hartā paredzētās tiesības tiktu pārkāptas[31].

50. Tiesa arī tiesiskās sadarbības civillietās un komerclietās kontekstā ir nospriedusi, ka sabiedriskās kārtības izņēmums dalībvalsts tiesas pieņemta sprieduma atzīšanā un izpildē, kas noteikts ar Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās[32] 34. panta 1. punktu un kas tagad ir ietverts Regulas Nr. 1215/2012[33] 45. panta 1. punkta a) apakšpunktā, tiks piemērots tādas tiesību normas acīmredzama pārkāpuma gadījumā, kas Savienības tiesību sistēmā un līdz ar to dalībvalsts, kurā atzīšana ir lūgta, tiesību sistēmā tiek uzskatīta par nozīmīgu, vai tiesību, kas atzītas par pamattiesībām šajā tiesiskajā kārtībā, būtiska pārkāpuma gadījumā[34].

51. Tomēr lietas materiālos nav nekā tāda, kas liktu domāt, ka Grieķijā varētu nebūt nodrošināta atbilstība Hartas 47. pantā noteiktajām tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu vai efektīvai tiesību aizsardzībai tādā apmērā, lai tas pamatlietas apstākļos ļautu īstenot izņēmumu no savstarpējās uzticēšanās principa Direktīvas 2010/24 kontekstā[35].

52. Attiecībā uz pamatlietas faktiem, piemēram, nav pierādījumu par liegumu prasītājam piedalīties Grieķijas tiesās notiekošajās tiesvedībās[36]. Pat tad, ja Īrijas tiesa attaisnojošu iemeslu dēļ būtu pārpratusi, ka Savienības vai valsts tiesību akti, tai skaitā noteikumi par termiņiem tiesvedības uzsākšanai, nebūtu piemēroti, ja prasītājs būtu iesniedzis sūdzību Grieķijas tiesā, nevis Īrijas tiesā, ar to nepietiktu, lai, pamatojoties uz savstarpējās uzticēšanās principa izņēmumu, atstumtu Grieķijas tiesu kā pareizo tiesu apstrīdētā izpildu instrumenta apstrīdēšanai, kā paredzēts Direktīvas 2010/24 14. panta un preambulas 12. apsvēruma tekstā[37].

2. Tiesas spriedums lietā Kyrian

53. Tomēr es piekrītu, ka tiesību noteikums, ko Tiesa ir izstrādājusi lietā *Kyrian*, sniedz kritēriju, lai atrisinātu no pamatlietas izrietošos juridiskos jautājumus.

30 Atzinums 2/13 (Eiropas Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris (EU:C:2014:2454, 191. punkts).

31 Policijas un tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās kontekstā skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Imigrācijas un patvēruma tiesību kontekstā skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, *N.S.* (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865).

32 OV 2001, L 12, 1. lpp.

33 OV 2012, L 351, 1. lpp.

34 Skat., piemēram, spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Diageo Brands* (C-681/13, EU:C:2015:471, 44. punkts un tajā minētā judikatūra). Līdzīgi skat. spriedumu, 2015. gada 19. novembris, *P* (C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, 39. punkts).

35 Sal. ar spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88. punkts). Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir īss apliecinājums tam, ka iesniedzējtiesa vēlējās noskaidrot, vai, ņemot vērā neparasti ilgo pagājušo laiku līdz šim brīdim, prasītājam Grieķijā būtu efektīva tiesību aizsardzība un taisnīga tiesa saprātīgā laikā, bet ne rakstveida, ne mutiskajos paskaidrojumos par to vairāk nav izklāstīts.

36 Šis scenārijs tika aplūkots spriedumā, 2009. gada 2. aprīlis, *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, 27. un 33. punkts un tajos minētā judikatūra).

37 Skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Diageo Brands* (C-681/13, EU:C:2015:471, 49. punkts).

54. Minētajā lietā Tiesai bija jāapsver sekas, kādas radīja tas, ka lūguma iesniedzēja iestāde (Vācija) Kirianam [*Kyrian*], Čehijas valstspiederīgajam, Čehijas Republikā nebija izsniegusi dokumentus valodā, kuru Kirians saprata. Vai tas deva tiesības Kirianam apstrīdēt prasījuma izpildi Čehijas tiesā, nevis Vācijas tiesā, lai gan Direktīvas 76/308 12. panta 1. un 3. punkta formulējumā, kas bija spēkā lietas apstākļu laikā un kas tagad ir atspoguļots Direktīvas 2010/24 14. pantā, bija norādīts, ka Kirianam sava prasība ir jāceļ Vācijas tiesās?

55. Lietā *Kyrian* Tiesa nosprieda, pirmkārt, ka dalībvalsts, kurā atrodas lūguma saņēmēja iestāde, tiesas izņēmuma gadījumā var pārskatīt instrumenta, kas atļauj piedziņu, izpildi, it īpaši tad, ja tas ir pretēji dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, un attiecīgā gadījumā atteikt palīdzību pavisam vai daļēji vai sniegt to tikai saskaņā ar zināmiem nosacījumiem [38].

56. Otrkārt, kā arī, neanalizējot tālāk iepriekšminēto izņēmumu, Tiesa nosprieda, ka tiesām dalībvalstī, kur atrodas lūguma saņēmēja iestāde, ir jurisdikcija, lai pārbaudītu, vai instruments, kas atļauj piedziņas izpildi, ir pienācīgi paziņots parādniekam. Interpretējot vārdus "izpildes pasākumi" Direktīvas 76/308 12. panta 3. punktā, kas tagad ir atspoguļoti Direktīvas 2010/24 14. panta 2. punktā, Tiesa atzīmēja, ka atbilstoši Direktīvas 76/308 5. pantam, kas tagad ir atspoguļots Direktīvas 2010/24 8. pantā, pirmais piedziņas izpildes posms savstarpējās palīdzības ietvaros ir visu ar prasījumu vai tā piedziņu saistīto instrumentu un dokumentu, kurus izdevusi lūguma iesniedzējas iestādes dalībvalsts, paziņošana adresātam, ko veic lūguma saņēmēja iestāde, un minētajai paziņošanai ir jānotiek, pamatojoties uz informāciju, ko sniegusi lūguma iesniedzēja iestāde [39]. No tā izriet, ka paziņošana ir viens no Direktīvas 76/308 12. panta 3. punktā paredzētajiem izpildes pasākumiem un ka tādēļ atbilstoši šai normai ar jebkādām darbībām saistībā ar minēto paziņojumu ir jāvēršas lūguma saņēmējas iestādes dalībvalsts kompetentajās iestādēs [40].

57. Treškārt, Tiesa konstatēja, ka nav iespējams uzskatīt par pareizu tādu paziņošanu par instrumentu, kas atļauj izpildi, ja šis paziņojums dalībvalsts teritorijā, kurā atrodas lūguma saņēmēja iestāde, ir izteikts valodā, kuru adresāts nesaprot un kas nav šīs dalībvalsts valsts valoda. Tiesa nosprieda, ka "samērīgā laikā veikta paziņojuma uzdevums ir ļaut adresātam saprast paziņotā akta priekšmetu un iemeslu un ļaut sagatavoties savu tiesību aizsardzībai" [41] un ka, efektīvi paziņojot visus instrumentus un lēmumus, kas izdoti dalībvalstī, kurā atrodas prasītājs, ir vienlaikus jāņem vērā paziņojumu adresātu likumīgās intereses [42]. Paziņošana Čehijas Republikā vācu valodā neatbilda iepriekšminētajām prasībām attiecībā uz to, lai tiktu nodrošinātas tiesības un ievērotas adresāta likumīgās intereses.

58. Tiesa uzskatīja, ka, tā kā Direktīvā 76/308 nav noteikumu par sekām, kas iestājas, kad paziņojums ir izteikts valodā, kas nav lūguma saņēmējas dalībvalsts valoda, "valsts tiesai principā ir jāpiemēro attiecīgās valsts tiesību normas, nodrošinot pilnīgu Kopienu tiesību efektivitāti; līdz ar to valsts tiesa vajadzības gadījumā var nepiemērot valsts noteikumus, kas šai efektivitātei rada šķēršļus, vai interpretēt tādu valsts noteikumu, kas izstrādāts lietošanai tikai šajā valstī, lai to piemērotu attiecīgajai pārrobežu situācijai" [43]. Tas tika uzskatīts par pakļautu tikai līdzvērtības un efektivitātes principiem" [44].

38 Spriedums, 2010. gada 14. janvāris, *Kyrian* (C-233/08, EU:C:2010:11, 42. punkts).

39 Turpat, 46. punkts.

40 Turpat, 47. punkts.

41 Turpat, 58. punkts.

42 Turpat, 57. punkts.

43 Turpat, 61. punkts un tajā minētā judikatūra.

44 Turpat, 62. punkts un tajā minētā judikatūra.

59. Tomēr spriedums lietā *Kyrian* neatklāja ne tiesiskās, ne faktiskās grūtības attiecībā uz strīdiem par Direktīvās 2010/24 un 2008/55 noteikto palīdzības secību, proti, lūgumu sniegt informāciju [45] un tad paziņojumu adresātam par attiecīgo lūguma saņēmējas iestādes prasījumu [46], kurai seko piedziņas pieprasījums [47]. Strīdi par šo secību ir radušies pamatlietā, jo prasītājs 2009. gada izvērtēšanas aktu saņēma pēc, nevis pirms apstrīdētā izpildu instrumenta. Tāpēc ir jāpārbauda, vai tas, ka *vispār* nav paziņots par apstrīdēto prasījumu līdz brīdim, kad saskaņā ar Direktīvas 2010/24 12. pantu tika izdots un paziņots vienotais instruments, kas atļauj izpildi, atbilst kritērijiem, kas iepriekš detalizēti noteikti ar spriedumu lietā *Kyrian*, lai vienotais instruments, kas atļauj izpildi, varētu tikt apstrīdēts lūguma saņēmējā dalībvalstī, lai arī šis akts nav sagatavots lūguma saņēmējas valsts valodā.

3. Harta un pamatlieta

60. Tiklīdz dalībvalsts izsaka lūgumu par kādu no Direktīvā 2010/24 norādītajiem palīdzības veidiem, šo situāciju sāk "regulēt" Eiropas Savienības tiesības [48]. Tas nozīmē, ka visa Direktīva 2010/24, ieskaitot 14. pantu, ir interpretējama atbilstoši vispārējiem tiesību principiem un pamattiesībām, kā, piemēram, tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un tās komponentēm [49], kā atspoguļots Hartas 47. pantā. Tas arī nozīmē, ka jebkāda rīcības brīvība uzsākt tiesas pārbaudi lūguma saņēmējas dalībvalsts tiesā, kā varētu tikt secināts no lietas *Kyrian*, neattiecas vienīgi uz efektivitātes un līdzvērtības principiem [50].

61. Tālāk, lai gan apstrīdētā izpildu instrumenta 7. lodziņā ir norādīts, ka "sākotnējā instrumenta, kas atļauj izpildi, paziņošanas" datums bija 2009. gada 15. jūlijs (kas atbilst apstrīdētā prasījuma publikācijai Grieķijas *Oficiālajā Vēstnesī*), Grieķijas valdības rakstveida paskaidrojumos tomēr ir norādīts, ka paralēlie mēģinājumi paziņot prasītājam ar vēstniecības Dublinā palīdzību nebija sekmīgi. Tālāk Grieķijas valdības pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka prasītājs pilnībā nav iepazinies ar pret viņu celto lietu līdz 2013. gada 14. novembrim, kad tas saņēma 2009. gada izvērtēšanas akta tulkojumu angļu valodā [51].

62. Tāpēc es piekrītu, ka 2013. gada 14. novembris, kad prasītājs saņēma 2009. gada izvērtēšanas akta tulkojumu angļu valodā, ir datums, kad viņam tika paziņots apstrīdētais prasījums tik detalizēti, lai sniegtu viņam patiesu iespēju sagatavoties efektīvai aizstāvībai, kā noteikts Hartas 47. pantā [52].

45 Direktīvas 2008/55 4. pants un Direktīvas 2010/24 5. un 6. pants.

46 Direktīvas 2008/55 5. pants un Direktīvas 2010/24 8. un 9. pants.

47 Direktīvas 2008/55 6.–18. pants un Direktīvas 2010/24 10.–18. pants.

48 Spriedums, 2017. gada 7. marts, *X* un *X* (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 45. punkts). Skat. līdzīgi Direktīvas 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvo sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV 2011, L 64, 1. lpp.), kontekstā spriedumu, 2017. gada 16. maijs, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 32.–42. punkts).

49 Skat. tālāk 72. punktu.

50 Iepriekš 58. punkts.

51 Atzīmēšu, ka, neesot savstarpējās palīdzības pieprasījumam vai kādam citam Savienības tiesību līdzeklim, kas attiecas uz strīdu, paziņojums ar publikāciju Grieķijas *Oficiālajā Vēstnesī* ir jautājums, kas ir pilnīgi iekšējs šajā dalībvalstī, un tāpēc jebkurus strīdus par to regulēs tikai un vienīgi šīs dalībvalsts tiesību akti. Skat. spriedumus, 2013. gada 26. februāris, *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 60. punkts) un 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 29. punkts).

52 Tiesa 2013. gada 18. jūlija sprieduma Komisija pret *Kadi* u.c. (C-584/10 P, C-593/10 P, C-595/10 P, EU:C:2013:518) 100. punktā nosprieda, ka saskaņā ar Hartas 47. pantu ir jāizpauž pietiekama informācija, "lai tiesvedības dalībniekiem "ļautu pēc iespējas labāk aizstāvēt savas tiesības un, zinot visus apstākļus, nolemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā, kā arī lai šī tiesa pilnībā varētu īstenot attiecīgā lēmuma tiesiskuma pārbaudi".

B. Direktīvās 2010/24 un 2008/55 noteiktā procedūra

63. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās formulējums, bet arī konteksts un mērķi, kādi ir tiesiskajam regulējumam, kurā tā ietilpst [53]. Lai nodrošinātu Direktīvas 2010/24 efektivitāti un autonomu interpretāciju, ir jāatsaucas vienīgi uz tās sistēmu un mērķiem [54].

64. Kā iepriekš minēts, Tiesa lietā *Kyrian* nosprieda, ka "pirmais posms" piedziņas izpildē savstarpējās palīdzības ietvaros ir tieši visu ar prasījumu un/vai tā piedziņu saistīto instrumentu un dokumentu, kurus izdevusi lūguma iesniedzējas iestādes dalībvalsts, paziņošana adresātam, ko veic lūguma saņēmēja iestāde, un minētajai paziņošanai ir jānotiek, pamatojoties uz informāciju, ko sniegusi lūguma iesniedzēja iestāde [55]. Kā tālāk tiks ilustrēts, noteikti tāpat ir gadījumos, kad dalībvalsts cenšas paziņot par prasījumu bez lūguma saņēmējas iestādes palīdzības, kā tas ir pamatlietas gadījumā.

65. Šī stingrā prasība ir vienlīdz atspoguļota gan abu Direktīvu 2010/24 un 2008/55 vispārējā sistēmā, kurā ir noteikta palīdzības sniegšanas secība ar informācijas apmaiņu [56], tad paziņošanu [57], tad piedziņu [58], un tajā ziņā, ka abas direktīvas nepieļauj izteikt piedziņas lūgumu, ja pats prasījums un/vai instruments, kas atļauj izpildi [59], ir apstrīdēts lūguma iesniedzējā dalībvalstī [60]. Tas nozīmē, ka paziņojumam par prasījumu ir jābūt pirms lūguma par tā piedziņu un izpildi.

66. Papildus tam gan Komisijas Īstenošanas regulā Nr. 1189/2011 [61], gan tās priekštecē Komisijas Regulā (EK) Nr. 1179/2008 [62], kuras abas attiecīgi ir Direktīvas 2010/24 un Direktīvas 2008/55 īstenošanas pasākumi, ir noteikti standarta un secīgi organizēti veidi, lai izpildītu paziņošanas un piedziņas procesu [63].

67. Saistībā ar Direktīvas 2010/24 izcelsmi Komisijas sākotnējā piedāvājumā tika uzsvērts Komisijas uzdevums kā tāds, kas "vienkāršo un izskaidro Kopienas tiesības" [64]. Turklāt Direktīvas 2010/24 mērķis, kas noteikts vienā no tās preambulas apsvērumiem, ir tādas sistēmas izveide piedziņas palīdzības sniegšanai, kas ir "vienota" [65].

53 Piemēram, spriedums, 2013. gada 6. jūnijs, *MA* u.c. (C-648/11, EU:C:2013:367, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 Spriedums, 2010. gada 14. janvāris, *Kyrian* (C-233/08, EU:C:2010:11, 35. punkts).

55 Iepriekš 56. punkts.

56 Iepriekš 45. zemsvītras piezīme.

57 Iepriekš 46. zemsvītras piezīme.

58 Iepriekš 47. zemsvītras piezīme.

59 "Instruments, kas atļauj izpildi" atšķiras no "vienotā instrumenta, kas atļauj izpildi", kurš noteikts atbilstoši Direktīvas 2010/24 12. pantam, jo pēdējais ir instruments, kas tiek piemērots piedziņas pieprasījumos.

60 Direktīvas 2010/24 11. pants un Direktīvas 2008/55 7. pants.

61 Regula (2011. gada 18. novembris), ar ko nosaka sīki izstrādātu kārtību, kā īstenot atsevišķus noteikumus Padomes Direktīvā 2010/24 (OV 2011, L 302, 16. lpp.).

62 Regula (2008. gada 28. novembris), ar ko nosaka sīki izstrādātu kārtību, kā īstenot atsevišķus noteikumus Padomes Direktīvā 2008/55 (OV 2008, L 319, 21. lpp.).

63 Komisijas Regula Nr. 1179/2008 ietvēra veidlapu, lai regulētu informācijas pieprasījumus, bet tādas nebija Regulā Nr. 1189/2011.

64 COM(2006) 605, galīgā redakcija, Brisele, 19.10.2006., 2. lpp.

65 Skat. preambulas 20. apsvērumu.

68. Tādējādi no Direktīvas 2008/55 4. un 5. panta redakcijas – savstarpējās palīdzības noteikumiem, kas bija spēkā attiecīgajā laikā, – ir skaidrs, ka Grieķijas iestādēm nebija pienākums lūgt Īrijas iestāžu palīdzību, lai nodrošinātu vairāk informācijas, nekā tā bija tās lietas materiālos attiecībā uz prasītāja adresi, vai lūgt Īrijas iestādēm paziņot prasītājam par 2009. gada izvērtēšanas aktu [66]. Šīs abas funkcijas ir noteiktas Direktīvas 2008/55 4. un 5. pantā "pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūguma", un šo funkciju izvēles būtība ir saglabāta Direktīvā 2010/24 [67].

69. Tomēr, ja šo iespēju neizmantošanas rezultātā nenotiek pirmais paziņošanas solis līdz brīdim, kad tiek pieņemts vienotais instruments, kas atļauj prasījuma izpildi, saskaņā ar Direktīvas 2010/24 12. pantu, tad prasījuma izpilde atbilstoši lietai *Kyrian* var tikt apstrīdēta lūguma saņēmējas valsts tiesā, un pēdējai minētajai ir iespējas piemērot dalībvalsts tiesību aktus, ievērojot atbilstību vispārējiem tiesību principiem un pamattiesībām, kas ir piemērojamas izpildes procesā (tādas kā tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā atbilstoši Hartas 47. pantam), kopā ar vienlīdzības un efektivitātes principiem [68].

70. Citādi dalībvalstīm būtu piešķirtas iespējas pašām labot savas kļūdas attiecībā uz prasījuma paziņošanu, vienkārši izdodot vienotu instrumentu, kas atļauj izpildi, saskaņā ar Direktīvas 2010/24 12. pantu un uzsākot piedziņas procesu.

71. Kā tālāk tiks parādīts, šis pētījums pamatojas uz Tiesas judikatūru attiecībā uz tiesībām uz aizstāvību Hartas 47. panta kontekstā par tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

C. Hartas 47. panta pārkāpums

72. Tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā princips, kas personām ir noteikts Savienības tiesību aktos, kā tas atspoguļots Hartas 47. pantā, aptver vairākus elementus; it īpaši tiesības uz aizstāvību, pušu procesuālās vienlīdzības principu, tiesības vērsties tiesā un tiesības saņemt konsultācijas, tiesības uz aizstāvību un pārstāvību [69]. Pušu procesuālās vienlīdzības princips, atbilstoši kuram katrai pusei ir jānodrošina saprātīga iespēja izklāstīt savus prasījumus apstākļos, kas tam nerada acīmredzami nelabvēlīgāku situāciju salīdzinājumā ar pretējo pusi [70], Savienības tiesībās ir piemērojams gan publisko tiesību procesā, gan civilprocesā [71].

73. Tiesa arī ir nospriedusi, ka tas, vai ir pārkāptas tiesības uz aizstāvību un tiesības uz efektīvu aizsardzību tiesā, ir jāpārbauda atkarībā no katra gadījuma īpašajiem apstākļiem, tostarp atkarībā no attiecīgā akta būtības un apstākļiem, kādos tas ir pieņemts, kā arī no attiecīgo jomu regulējošo juridisko noteikumu kopuma [72].

74. Ja informēšanas, paziņošanas un izpildes lūguma secība būtu apgriezta tā, ka paziņojums par prasījumu varētu notikt pēc tam, kad izdots vienots instruments, kas atļauj izpildi, gandrīz nenovēršami rastos problēmas ar atbilstību 47. pantā noteiktajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Faktiski tam piemērs ir pamatlietā radušies fakti.

66 Sal. ar obligāto sistēmu, kas izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000 (OV 2007, L 324, 79. lpp.). Par jaunāku diskusiju skat. spriedumu, 2017. gada 2. marts, *Henderson* (C-354/15, EU:C:2017:157).

67 Skat. Direktīvas 2010/24 5., 8. un 10. pantu. Jāņem vērā, ka to apstākļu skaita samazināšana, kuros lūguma iesniedzējas iestādes var lūgt palīdzību paziņošanā, kas izriet no Direktīvas 2010/24 8. panta, salīdzinot ar Direktīvas 2008/55 5. pantu, nebija spēkā, kad 2009. gada 27. aprīlī tika izdots 2009. gada izvērtēšanas akts.

68 Iepriekš 60. punkts.

69 Spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Sacko* (C-348/16, EU:C:2017:591, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

70 ECT spriedums, 2016. gada 23. maijs, Avotiņš pret Latviju, CE:ECHR:2016:0523JUD001750207, 119. punkts.

71 Skat., piemēram, spriedumu, 2016. gada 28. jūlijs, *Ordre des barreaux francophones et germanaphone* u.c. (C-543/14, EU:C:2016:605, 40.–42. punkts.

72 Spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Sacko* (C-348/16, EU:C:2017:591, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

75. Tiesību uz aizstāvību ievērošana ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas ir piemērojams, ja iestāde ir nodomājusi pieņemt personai nelabvēlīgu lēmumu. Atbilstoši šim principam tādu lēmuma adresātiem, ar kuriem ievērojami tiek ietekmētas viņu intereses, ir jābūt iespējai noderīgi paust savu viedokli par informāciju, uz kuras pamata administrācija ir nodomājusi pieņemt savu lēmumu. Šis pienākums dalībvalstu iestādēm ir tad, kad tās pieņem lēmumus, kas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, pat ja piemērojamajos Savienības tiesību aktos tieši nav paredzēta šāda procesuāla prasība [73].

76. Grieķijas valdības pārstāvis tiesas sēdē apgalvoja, ka prasītājam ar tulkojumu angļu valodā un ar cita veida palīdzību 2002. gada jūlijā tika paziņots par muitas izmeklēšanas lietu, kuras rezultātā tika izdots 2009. gada izvērtēšanas akts. Tomēr viņš esot izvēlējies šajā laikā nepaziņot savu viedokli. Ja tas tā būtu, un prasītājs to apstrīd savos rakstveida paskaidrojumos, nerastos jautājums attiecībā uz tiesību uz aizstāvību neievērošanu šajā procedūras agrīnajā stadijā [74].

77. Tomēr katrā ziņā problēmas attiecībā uz atbilstību tiesībām uz aizstāvību Hartas 47. pantā noteikto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā kontekstā radās vēlāk, jo 2009. gada izvērtēšanas akts, un tāpēc arī apstrīdētā prasījuma detaļas, prasītājam tika paziņots vienīgi *pēc tam*, kad lūguma saņēmēja iestāde viņam bija paziņojusi par apstrīdēto izpildu instrumentu. Šajā aktā tika ietverts ar 2012. gada 14. novembri datēts samaksas pieprasījums no lūguma saņēmējas iestādes, taču apstrīdētā prasījuma detaļas tika paziņotas prasītājam vienu gadu vēlāk, saņemot 2009. gada izvērtēšanas aktu un tā tulkojumu angļu valodā.

78. Šī secība nostādīja prasītāju būtiski neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar lūguma iesniedzēju iestādi, jo viņš nevarēja "saprast paziņotā akta priekšmetu un iemeslu un [..] sagatavoties savu tiesību aizsardzībai", kā tas noteikts Tiesas spriedumā lietā *Kyrian* [75], kad viņš 2012. gada 14. novembrī saņēma samaksas pieprasījumu no lūguma saņēmējas iestādes, kurā bija tikai apstrīdētais izpildu instruments.

79. Turpinājumā atbilstoši Tiesas judikatūrai, lai gan tādai, kas izstrādāta kontekstā ar tiesisko sadarbību civillietās, ir noteikts, ka atbilstoši tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas aizsargāta Hartas 47. pantā, ikvienam tiesas nolēmumam ir jāietver pamatojums, lai atbildētājam ļautu saprast nelabvēlīgā nolēmuma pamatojumu un lietderīgi un efektīvi pārsūdzēt šādu spriedumu [76]. Tas pats noteikti ir piemērojams kontekstā ar Direktīvas 2010/24 interpretāciju un sekām, kādas rodas gadījumā, ja dalībvalsts nav izmantojusi iespēju lūgt palīdzību prasījuma paziņošanas procesā, kas šobrīd ir noteikta Direktīvas 2010/24 8. un 9. pantā [77].

80. Pamatlietā prasītājam nebija nodrošināta saprātīga iespēja izteikt viedokli savā lietā, jo apstrīdētajā izpildu instrumentā būtībā bija tikai šāda informācija: apstrīdētā prasījuma summa, kas saistīta ar muitas nodevām, izcelsmes dalībvalsts, apstrīdētā prasījuma celšanas datums un datums, kad tas kļuvis izpildāms, sākotnējā instrumenta, kas atļauj izpildi (kas pamatlietā ir 2009. gada izvērtēšanas akts), (apgalvotais) paziņošanas datums un atbildīgās muitas iestādes adrese. Šo informācijas trūkumu

73 Spriedums, 2015. gada 17. decembris, *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).

74 Lai gan Tiesa savā 2014. gada 3. jūlija spriedumā *Kamino International Logistics* un *Datema Hellmann Worldwide Logistics* (C-129/13 un C-130/13, EU:C:2014:2041, 29. punkts) norādīja, ka tiesības uz labu pārvaldību saskaņā ar Hartas 41. pantu un tiesības uz aizstāvību saskaņā ar Hartas 48. pantu ir piemērojamas dalībvalsts iestādēm, kas ievieš Kopienas Muitas kodeksu, tā 2014. gada 17. jūlija spriedumā *YS* u.c. (C-141/12 un C-372/12, EU:C:2014:2081, 67. punkts) nosprieda, ka Hartas 41. pants ir piemērojams vienīgi Savienības iestādēm, institūcijām un struktūrām. Skat. arī 2015. gada 17. decembra spriedumu *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832, 83. punkts), kur Tiesa papildināja, ka Hartas 48. pantā ir aizsargāta nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību vienīgi attiecībā uz personu, "kura ir apsūdzēta". Saistībā ar nesenu diskusiju par Hartas 41. panta apjomu kopā ar vispārējiem tiesību principiem saistībā ar tiesībām uz aizstāvību un labu pārvaldību skat. ģenerāladvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus lietā *Ispas* (C-298/16, EU:C:2017:650, 74.–91. punkts).

75 Iepriekš 57. punkts.

76 Spriedums, 2012. gada 6. septembris, *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, 53. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2014. gada 23. oktobris, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 51. un 52. punkts).

77 Skat. līdzīgi ECPAK 6. panta 1. punkta kontekstā ECT spriedumu, 2016. gada 31. maijs, *Gankin* u.c. pret Krieviju, CE:ECHR:2016:0531JUD000243006, 39. punkts. Tiesvedības dalībniekiem ir "jāpiešķir saprātīga iespēja izteikt viedokli savā lietā efektīvi".

saasina akūts laika intervāls starp faktiem, kuru dēļ radās apstrīdētais prasījums, kas notika 2002. gada jūlijā, un brīdi, kad pieprasījuma iesniedzēja iestāde 2013. gada novembrī paziņoja 2009. gada izvērtēšanas aktu angļu valodā. Vienkārši sakot, kopumā šie faktori nozīmēja, ka prasītājam nebija iespējas konstatēt prasījuma priekšmetu un pret viņu celto prasījumu iemeslu [78].

81. Tāpēc ar detaļu neesamību apstrīdētajā izpildu instrumentā attiecībā uz prasītājam sniegto informāciju nav ņemtas vērā ne tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ne taisnīguma tiesību būtība, kas noteiktas Hartas 47. pantā, un nav arī ievērots samērīguma princips, kuri visi ir starp tiem, kas jāievēro atbilstoši Hartas 52. panta 1. punktam, lai Hartā noteikto tiesību ierobežojums būtu likumīgs [79].

82. Turklāt adreses norāde apstrīdētajā izpildu instrumentā, no kura prasītājs varēja noskaidrot "turpmāku informāciju par prasījumu" [80], nevar labot apstrīdētā prasījuma nepaziņošanas kļūdu. Šāds pienākums nav noteikts Īrijas pasākumos, ar kuriem ir ieviesta Direktīva 2010/24 [81], un to nevar uzlikt vai secināt no Direktīvas 2010/24, jo direktīvas pašas par sevi nevar radīt pienākumus privātpersonām [82].

83. Tādējādi prasītāju nevar kritizēt par to, ka viņš uzsāka saraksti ar lūguma saņēmēju iestādi, sekojot Īrijas advokātu ieteikumam laikā no 2012. gada 28. novembra līdz 2014. gada 14. maijam ar mērķi uzzināt ko vairāk. Tas ietvēra prasītāja advokātu īpašo pieprasījumu lūguma saņēmējai iestādei pārsūtīt viņiem 2009. gada izvērtēšanas aktu.

84. Tāpat arī prasītāju nevar kritizēt par to, ka viņš 2015. gada 19. novembrī saņēma juridisko palīdzību no Grieķijas jurista, lai noskaidrotu, vai saskaņā ar Grieķijas tiesību aktiem ir beidzies termiņš 2009. gada izvērtēšanas akta pārsūdzēšanai. Turklāt 2015. gada 19. novembra ieteikums radīja pamatotu, bet nepareizu izpratni par to, ka ir beidzies termiņš 2009. gada izvērtēšanas akta pārsūdzībai.

85. Lūguma iesniedzēja iestāde varēja rīkoties saskaņā ar Hartu šādi. Tā varēja uzlikt administratīvo naudas sodu vienlaicīgi ar krimināLsodu, tādējādi novēršot šaubas par atbilstību attiecībā uz *ne bis in idem* saskaņā ar Hartas 50. pantu (skat. tālāk 90. punktu).

86. Arī lūguma saņēmēja iestāde varēja rīkoties, lai izsniegtu apstrīdēto prasījumu ātrāk nekā sešus gadus un sešus mēnešus pēc tam, kad pret prasītāju tika noraidītas visas pret viņu celtās kriminālās apsūdzības, it īpaši ņemot vērā, ka Direktīvā 2010/24 ir noteikts laika ierobežojums attiecībā uz palīdzības lūgumiem, un tas varētu tikt uzskatīts par lūguma iesniedzējas iestādes pienācīgas rūpības pienākumu. Direktīvas 2010/24 18. panta 2. punktā ir noteikts, ka lūguma saņēmēja iestāde ir atbrīvota no 5. un 7.–16. pantā noteiktā pienākuma palīdzēt, "ja sākotnējais palīdzības pieprasījums saskaņā ar 5., 7., 8., 10. vai 16. pantu ir veikts attiecībā uz prasījumiem, kas ir vecāki par pieciem gadiem, rēķinot no prasījuma apmaksas termiņa pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī līdz sākotnējā palīdzības pieprasījuma dienai". Tas būtu novērsis sarežģījumus attiecībā uz nokavējumu un Hartas 47. pantu.

78 Rīkojums, 2016. gada 28. aprīlis, *Alta Realitat* (C-384/14, EU:C:2016:316, 86. punkts).

79 Spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Puškár* (C-73/16, EU:C:2017:725, 62. punkts).

80 8. lodziņš apstrīdētajā izpildu instrumentā.

81 Tiesību akts Nr. 643/2011, iepriekš 18. zemsvītras piezīme.

82 Skat. neseno spriedumu, 2017. gada 10. oktobris, *Farrell* (C-413/15, EU:C:2017:745, 31. punkts un tajā minētā judikatūra). Pat Regulas Nr. 44/2001 kontekstā Tiesa ir nospriedusi, ka šīs regulas 34. panta 2. punkts, kas attiecas uz aizmuguriski pieņemtiem spriedumiem, "neparedz, ka atbildētājam ir jāveic papildu pasākumi, kas pārsniedz parasto rūpību, lai aizstāvētu savas tiesības būt informētam par citā dalībvalstī pieņemtā nolēmuma saturu". Skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūlijs, *Lebek* (C-70/15, EU:C:2016:524, 40. punkts).

87. Ja reiz lūguma iesniedzēja iestāde 2009. gada jūnijā izvēlējās paziņot prasītājam par 2009. gada izvērtēšanas aktu, tā varēja izmantot Direktīvas 2008/55, attiecīgajā laikā spēkā esošās savstarpējās palīdzības direktīvas, risinājuma priekšrocību, gan nodrošinot no lūguma saņēmējas iestādes turpmākas informācijas precizēšanu, kas tai bija attiecībā uz prasītāja adresi (4. pants), gan liekot lūguma saņēmējai iestādei paziņot prasītājam par prasījumu (5. pants). Tas būtu varējis novērst radītos sarežģījumus attiecībā uz atbilstību tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saskaņā ar Hartas 47. pantu.

88. Ja lūguma iesniedzēja iestāde būtu tā rīkojusies, tad lūguma saņēmēja iestāde, saņemot apstrīdēto izpildu instrumentu, būtu pilnībā izvērtējusi strīdu un būtu ievērota Direktīvā 2010/21 un tās priekšgājējās noteiktā informācijas apmaiņas, paziņošanas un tad izpildes lūguma secība. Vēršanās Grieķijas vēstniecībā un iepriekš aprakstītā "uzaicinājuma" nosūtīšana [83] nenodrošināja paziņošanu atbilstoši Hartas 47. pantā noteiktajiem atbilstības nosacījumiem.

89. Tāpēc es uzskatu, ka pieprasījuma vēstule, ko lūguma saņēmēja iestāde nosūtīja 2012. gada 14. novembrī, bija izpildes pasākums Direktīvas 2010/24 14. panta 2. punkta nozīmē, ko lūguma saņēmēja iestāde bija izdevusi neatbilstoši nosacījumiem par tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saskaņā ar Hartas 47. pantu, jo tas prasītājam tika nosūtīts pirms paziņošanas par apstrīdēto prasījumu. Pakārtoti, lūguma saņēmēju dalībvalstu iestāžu kompetence saskaņā ar Direktīvas 2010/24 14. panta 1. punktu attiecībā uz strīdiem par izpildu instrumentiem ir vērtējama, ņemot vērā, vai ir ievērota lūguma sniegt informāciju, paziņojuma un izpildes secība, kas noteikta Direktīvā 2010/24, neraugoties uz 14. panta 1. punktu un preambulas 12. apsvērumu. Ja tās nav, tad lūguma saņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāpārbauda izpildes procesa atbilstība Hartas 47. pantam.

90. Tādējādi Īrijas tiesām piešķirtā brīvība pamatlietā neattiecas uz tādiem jautājumiem kā, vai prasībā ir ievērots *ne bis in idem* (Hartas 50. pants), kas apsvērts Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumā lietā *Kapetanios* u.c. pret Grieķiju [84], vai arī apstrīdētais prasījums faktiski ir saistīts ar apsūdzību krimināllietā, nevis ar kādu no Direktīvas 2010/24 2. pantā uzskaitītajiem prasījumiem. Valsts iesniedzējtiesas pilnvaru paplašināšana ārpus sekām, kas rodas, lūguma iesniedzējai iestādei vienoto instrumentu, kas atļauj izpildi, izdodot pirms paziņošanas par apstrīdēto prasījumu, neatbilstu savstarpējās palīdzības statusam kā strukturālam Savienības tiesību principam.

VI. Noslēguma piezīmes

91. Atbilstoši lietas materiāliem prasītājs lūdz piedzīt zaudējumu atlīdzību no lūguma saņēmējas iestādes, balstoties uz dažādiem pamatiem. Tā kā nav uzdots jautājums par Savienības tiesību aspektiem šajā strīda daļā, tad pietiek ar to, ka teikšu, ka lietas materiālos nav nekā tāda, kas liktu domāt, ka ir izpildīts kāds no kritērijiem šādam Tiesas judikatūrā noteiktam atbildības veidam [85].

83 Iepriekš 15. un 16. punkts.

84 ECT, 2015. gada 30. aprīlis, *Kapetanios* u.c. pret Grieķiju, CE:ECHR:2015:0430JUD000345312.

85 Skat., piemēram, neseno spriedumu, 2016. gada 28. jūlijs, *Tomášová* (C-168/15, EU:C:2016:602, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

VII. Secinājumi

92. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu uz *High Court* (Īrijas Augstā tiesa) jautājumu atbildēt šādi:

"Pamatlietas apstākļos, kā arī ņemot vērā Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti, valsts tiesai, nosakot "vienotā instrumenta, kas atļauj izpildi" izpildāmību, Padomes Direktīvas 2010/24/ES (2010. gada 16. marts) par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem 14. panta 1. un 2. punkts neliedz:

i) piemērot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantam attiecībā uz izpildes lūgumu;

ii) ņemt vērā Direktīvas 2010/24 mērķus, lai sniegtu savstarpēju palīdzību, vienlaicīgi ievērojot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saskaņā ar Hartas 47. pantu.